

EL NACIMIENTO DE LA AGRICULTURA

A finales del VIII milenio a.C. aparecen en el Próximo Oriente las primeras comunidades con un modo de vida agrícola y ganadero. Allí se encontraban en estado silvestre aquellas especies vegetales, como el trigo y la cebada, y animales, como la oveja, la cabra, el cerdo y la vaca, que constituyen la base de la nueva economía de producción.

La agricultura supone un cambio fundamental para las sociedades prehistóricas al conllevar la vida sedentaria. Cultivar requiere proteger y cuidar los campos, recolectar y fabricar los útiles necesarios para las distintas actividades, y almacenar el producto de los campos no sólo como alimento, sino también como la simiente necesaria para iniciar el próximo ciclo agrícola. De igual modo, la domesticación de los animales comportará una nueva asociación de los mismos a los grupos humanos.

En las tierras valencianas los inicios de la agricultura se sitúan alrededor del 5000 a.C. y se enmarcan en el conjunto de relaciones que se establece ahora en todo ámbito mediterráneo. Nuestras primeras comunidades neolíticas pertenecen a la Cultura de las Cerámicas Impresas, de acuerdo con la característica decoración de sus recipientes cerámicos realizada mediante la impresión del borde de una concha de *Cardium*, y poseen ya una agricultura basada en el trigo y la cebada, así como ovejas, cabras, vacas, cerdos y perros domésticos. Si se tiene en cuenta que no existen aquí los antecedentes silvestres del trigo y la cebada, al igual que de las ovejas y de las cabras domésticas, la importancia de la vinculación mediterránea de nuestros primeros neolíticos resulta manifiesta. Ello no significa que las comunidades locales epipaleolíticas permanezcan ajenas al nuevo modo de vida, pero sí que su proceso de cambio fue lento y desigual.

Del repertorio actual de yacimientos neolíticos valencianos parece deducirse que estas comunidades campesinas utilizaron preferentemente las cuevas como habitación estable. Entre los más importantes destacan la Cova de l'Or, de Beniarrés, la Cova de la Sarsa, en Bocairent, y la Cova de les Cendres, en Teulada. También se conocen poblados de este periodo, aunque en un número relativamente escaso, como Casa de Lara, en Villena, o los que pertenecen ya a momentos finales del Neolítico, como Les Jovades, de Cocentaina, La Macolla, de Villena y los niveles inferiores de la Ereta del Pedregal, de Navarrés.

La situació de la Cova de les Cendres, a Teulada, demostra la importància que el mar hagué de tenir per als grups neolítics.

La situació de la Cova de les Cendres, en Teulada, demostra la importància que el mar hagué de tenir per als grups neolítics.

EL NAIXEMENT DE L'AGRICULTURA

A les darreries del VIII mil.lenni a.C. apareixen al Pròxim Orient les primeres comunitats amb una forma de vida agrícola i ramadera. Allà es trobaren en estat silvestre aquelles espècies vegetals, com el blat i l'ordi, i animals, com l'ovella, la cabra, el porc i la vaca, les quals constitueixen la base de la nova economia de producció.

La agricultura suposà un canvi fonamental per a les societats prehistòriques al comportar la vida sedentària. Cultivar requereix protegir i tenir cura dels camps, collir fruits i fabricar els útils que cal per a les diferents activitats, i emmagatzemar els productes de la terra: els aliments i, també, la llavor necessària per a iniciar el pròxim cicle agrícola. De la mateixa manera, la domesticació dels animals comportarà una nova associació d'aquests als grups humans.

En les terres valencianes els inicis de l'agricultura es situen al voltant del 5000 a.C. i s'enquadren en el conjunt de relacions que s'estableix ara en tot l'àmbit mediterrani. Les nostres primeres comunitats neolítiques pertanyen a la Cultura de les Ceràmiques Impresses, en relació amb la característica decoració dels recipients ceràmics realitzada mitjan-

çant la impressió de la vora de una petxina de *Cardium* i compten ja amb una agricultura basada en el blat i l'ordi, com també amb ovelles, cabres, vaques, porcs i gossos domèstics. Si recordem que no existeixen ací els antecedents silvestres del blat i l'ordi, com tampoc de les ovelles i cabres domèstiques, la importància de la vinculació mediterrània dels nostres primers neolítics és patent. Això no vol dir que les comunitats locals epipaleolítiques siguin alienes al nou mode de vida, però el seu procés de canvi cap a una nova economia, denominat neolitització, fou un procés lent i desigual.

Del repertori actual de jaciments neolítics valencians pot deduir-se que aquestes comunitats camperoles utilitzaren preferentment les coves com a habitació estable. Entre les més importants destaquen la Cova de l'Or, a Beniarrás, la Cova de la Sarsa, a Bocairent, i la Cova de les Cendres, a Teulada. També es coneixen poblats d'aquest període, encara que en un nombre relativament escàs, com ara Casa de Lara, a Villena, o els que pertanyen ja a moments finals del Neolític, com Les Jovades, de Cocentaina, La Macolla, de Villena, i els nivells inferiors de l'Ereta del Pedregal, a Navarrés.

Encara que en els nivells postpaleolítics de la Cueva de la Cocina, a Dos Aguas, s'evidencia la presència d'algunes ceràmiques i de certs canvis en la indústria lítica, no sembla alterar-se el mode de vida caçador i recol·lector dels grups epipaleolítics.

Aunque en los niveles post-paleolíticos de la Cueva de la Cocina, de Dos Aguas, se evidencia la presencia de algunas cerámicas y ciertos cambios en la industria lítica, no parece alterarse el modo de vida cazador y recolector de los grupos epipaleolíticos.

